

DE TWEEDE MIJL

VRIJWILLIGERS WERVEN EN BEHOUDEN

gave
gevlucht. gezien. geliefd.

Niet één mijl maar een tweede mijl gaan, dat is Jezus' opdracht aan ons in Mattheüs 5:41. Om samen een stukje op te lopen met de vluchteling en naast hen te staan in een moeilijke tijd. De vraag is: ben ik bereid gehoor te geven aan deze opdracht van Hem en wat is mijn brandstof? Hoe motiveer ik andere mensen om samen als team aan de slag te gaan? In deze handreiking denken we na over het werven en behouden van vrijwilligers.

DE JUISTE BRANDSTOF

Dienstbaarheid, of de tweede mijl gaan zoals Jezus het in de Bergrede noemt, heeft de juiste brandstof nodig. Zonder de juiste brandstof zal een vrijwilliger het niet lang volhouden. Het werk zal een sleur, verplichting of uitputtingsslag worden. Vrijwilligers kunnen handelen vanuit schuldgevoel, om indruk te maken op anderen of uit de behoefte om onmisbaar te zijn. Dit zijn drie voorbeelden van verkeerde motieven, maar zo zijn er tal van voorbeelden te noemen die iemand ertoe aanzetten om vrijwilliger te worden.
Langdurige dienstbaarheid echter moet voortvloeien uit een dagelijkse ervaring van Gods nabijheid en liefde. Het zoeken van de stilte, dagelijks bidden en nadenken over Gods woord helpen ons om de liefde van God niet alleen in theorie te kennen, maar ook om deze in praktijk te brengen. Het opent ons hart zodat Gods liefde tot ons kan spreken, ons kan troosten, uitdagen en ons hart kan vervullen. Vervolgens kan die liefde overvloeien in het dienen en liefhebben van anderen. Gods liefde is de juiste brandstof in het dienen van onze naasten.

HET WERVEN VAN VRIJWILLIGERS

Ik heb geen tijd, ik ben al zo druk. Het zijn twee voorbeelden van argumenten die vaak gehoord worden in de zoektocht naar nieuwe vrijwilligers. En zeker, er ligt een grote druk op mensen. De vraag om contact aan te gaan met vluchtelingen kan daarom afschrikken; nog minder tijd die men overhoudt. Er is daarom meer voor nodig om iemand te motiveren vrijwilliger te worden.

Deel de droom

Een gedeelde visie of droom is belangrijk in dienstbaarheid aan onze naasten. Waarom bezoek je vluchtelingen of doe je mee met de activiteit voor mannen? Als je een gezamenlijke visie hebt wil je hier ook samen voor gaan. Je wilt de mannen van het azc afleiding geven, je wilt kinderen over Jezus vertellen, je wilt hoop brengen in levens van mensen die gevlucht zijn. Je hebt als team een visie voor de mensen die je ontmoet. Voor blijvende deelname moet deze visie het hart van de vrijwilliger raken en hem een idee geven welke rol hij kan hebben binnen deze visie. Dit moet iets zijn wat bij deze persoon past.
Vrijwilligers die al actief zijn kunnen deze visie vaak goed onder woorden te brengen. Ze kennen het werk en hun hart brandt van liefde voor het werk. Als iemand enthousiast vertelt over wat hij

doet, zullen anderen sneller door het enthousiasme worden aangestoken, dan wanneer men alleen theorie hoort. Dit enthousiasme kun je bijvoorbeeld overbrengen op een informatieavond voor vrijwilligers. Iets wat ook zeker motiverend werkt onder nieuwe vrijwilligers is om die avond een vluchteling zijn verhaal te laten vertellen. Het verhaal horen uit de mond van een vluchteling komt vaak nog meer binnen dan wanneer over vluchtelingen verteld wordt. Zo kunnen een vluchteling en een enthousiaste vrijwilliger elkaar deze avond versterken in wat gedeeld wordt. Let hierbij wel op dat je mensen aanspreekt vanuit de visie en niet vanuit de nood onder vluchtelingen. Aanspreken vanuit de nood kan ervoor zorgen dat mensen tijd gaan geven vanuit schuldgevoel en snel opgebrand raken.
Persoonlijk uitnodigen voor een informatieavond, leidt vaak tot een hogere opkomst dan wanneer je een algemene uitnodiging plaatst. De algemene uitnodiging kan wel als extra middel en als reminder worden ingezet.

De goede vraag stellen

Durf bij het werven ook mensen persoonlijk te vragen. Veel vrijwilligers zijn hierdoor inmiddels al jaren actief. Ze zijn gevraagd om een keer mee te gaan en te proeven van het werk onder vluchtelingen en op deze manier enthousiast geraakt. Wat als niemand hen gevraagd had? Wanneer je iemand vraagt is het belangrijk goed op te letten hoe je de vraag stelt. Je kunt vragen: wil je helpen bij het kinderwerk? Je kunt het echter ook op de volgende manier vragen: het valt mij op dat kinderen zo goed op jou reageren, we zijn op zoek naar een vrijwilliger bij het kinderwerk, zou je een keer mee willen kijken of dit iets voor jou is? Je spreekt iemand aan op zijn talenten. Dit zal de kans vergroten dat iemand zich wil gaan inzetten. Hij voelt zich gezien en krijgt er vertrouwen in dat dit bij hem past.
Naast het persoonlijk vragen van mensen kun je ook een motiverende oproep verspreiden via kerkblaadjes, Facebook en Instagram. Zo bereik je wellicht nieuwe mensen die ook hun eigen netwerk kunnen benaderen.
Het maakt de drempel lager wanneer iemand vrijblijvend mee kan kijken en daarna een beslissing kan nemen om wel of niet mee te doen. Eén keer meekijken willen mensen vaak wel. Als dan de vonk overslaat tijdens de activiteit heb je er weer een vrijwilliger bij.

Iedereen op de juiste plaats

Een vrijwilliger die niet op de juiste plaats aan het werk is, zal het werk op den duur niet volhouden. Het is daarom goed dat een vrijwilliger gaat ontdekken wat hij op zijn hart heeft. Laat een vrijwilliger eens meekijken bij verschillende mogelijkheden die er zijn in het vrijwilligerswerk onder vluchtelingen. Zo kan hij ervaren wat het best bij hem past, passend bij de gaven die hij van God ontvangen heeft (Efeze 2:10). Daarbij kan het richtinggevend werken als de vrijwilliger zichzelf de volgende vragen stelt:

- Heb ik het gevoel gehad zinvol bezig te zijn?
- Voelde ik mij emotioneel opgeladen of juist leeggezogen? Iemand die emotioneel leeggezogen wordt zit op het verkeerde spoor.
- Vrijwilligers die in een team gaan werken, doen er ook goed aan zich af te vragen: geniet ik ervan met andere vrijwilligers samen te werken?
- Past dit werk in mijn tijdsschema?

Samen sterk

Er is verschil tussen vrijwilligers: de één is een denker, de ander een doener. De één is meer creatief, de ander kan goed organiseren. Bij het werken in teams, maar ook in de individuele contacten met vluchtelingen, is het belangrijk daar rekening mee te houden.
Daarom is het, iedere keer wanneer een nieuwe vrijwilliger zich aanmeldt, van belang te zoeken naar de juiste balans in het team. Zit iedereen nog op de juiste plaats of is het wenselijk dat er geschoven wordt met taken? Een taak die bij je past is veel beter uit te voeren dan een taak die je niet overziet. Ook zal een passende taak eraan bijdragen dat het verantwoordelijkheidsgevoel groeit.
Voor succesvol vrijwilligerswerk en teamwork is het van belang dat er een aanspreekpunt is, iemand bij wie vrijwilligers terecht kunnen met vragen. Deze persoon zorgt er ook voor dat taken verdeeld en gedaan worden, zonder alle taken naar zichzelf toe te trekken. Vrijwilligers hebben een klankbord nodig. Dat kunnen ze zeker voor elkaar zijn. Daarnaast is het echter ook fijn voor hen om te weten bij wie ze terecht kunnen met hun vragen. Laat vrijwilligers weten hoe je bereikbaar bent. Laat dit wel een manier zijn waarbij je zelf kunt bepalen wanneer je reageert. Je loopt anders het risico 24/7 met het werk bezig te zijn en dat is voor niemand gezond.
Maak met elkaar afspraken over wat je van elkaar verwacht zodat je de visie waar kunt maken. Dit kunnen afspraken zijn over aanwezigheid, werkhouding, taakverdeling en verantwoordelijkheden.

AAN DE SLAG ALS NIEUWE VRIJWILLIGER

Voor iedereen die voor het eerst in contact komt met vluchtelingen is het spannend. Wat wordt er van mij verwacht, hoe zal het gaan met de taal, hoe ga ik om met stiltes die vallen etc. Er zijn heel veel vragen die een vrijwilliger bezig kunnen houden. Daarom is een goede inwerkperiode belangrijk. De volgende zaken mogen daarin niet ontbreken:

- Wees op tijd om de vrijwilliger te ontvangen, heet de vrijwilliger welkom.
- Neem de tijd om samen te zitten voordat de activiteit begint of voor je naar de vluchteling toe gaat, zodat de nieuwe vrijwilliger en jij vertrouwd raken met elkaar.
- Geef een toelichting over de manier van werken, de gang van zaken zoals regels die gelden op het azc.
- Neem relevante bijzonderheden door (bijvoorbeeld opvallend gedrag bij kinderen waarop ingespeeld moet worden) zonder het vertrouwen van de vluchteling te schaden.
- Laat de vrijwilliger bij een groepsactiviteit kennismaken met de andere vrijwilligers.
- Evalueer aan het einde van de activiteit hoe de vrijwilliger het heeft ervaren, wees bedacht op de heftigheid die ervaren wordt wanneer iemand voor het eerst op een azc komt.
- Vraag wat de vrijwilliger van jou nodig heeft om met werk verder te kunnen oppakken.
- Geef zo mogelijk een brochure of verwijs naar de websitebibliotheek van Gave voor meer informatie over het werk waarbij de vrijwilliger betrokken is. Bijvoorbeeld informatie over landen van herkomst of geloof.
- Laat weten hoe de vrijwilliger jou of een andere contactpersoon kan bereiken.
- Neem na een aantal dagen zelf contact op met de nieuwe vrijwilliger en vraag hoe het met hem gaat.

HET BEHOUDEN VAN VRIJWILLIGERS

Toch kan het ook in het geval van juiste motivatie en gedeelde droom gebeuren dat een vrijwilliger stopt met het werk. De volgende factoren kunnen daarin een rol spelen.

Stagnatie

Om stagnatie te voorkomen is het van belang dat een vrijwilliger zich uitgedaagd blijft voelen. Niemand vindt het leuk om lange tijd hetzelfde te doen, al is lang een relatief begrip. Vrijwilligers willen verrast worden, het gevoel hebben dat ze groeien in wat zij doen. Talenten die je bij hen ontdekt zijn belangrijk om te stimuleren. Vaak zijn we al blij dat een lege plaats is opgevuld en zijn we bang om een vrijwilliger uit te dagen. Dit heeft te maken met de angst dat dit de vrijwilliger afschrikt in plaats van meer betrokken maakt. De waarheid is echter dat iemand, wanneer hij zich vanuit de juiste motivatie aansluit als vrijwilliger, juist betrokken raakt als men hem uitdaging biedt.

Macht

Macht is een verleiding die voor iedereen op de loer ligt wanneer men veel verantwoordelijkheid draagt. Macht als het gaat om delen van kennis over nieuwe afspraken, attenderen op beschikbare informatiebronnen, openstaan voor inbreng van nieuwe ideeën. Werk ontwikkelen zonder inspraak van andere vrijwilligers leidt tot het ontstaan van een kloof. Communicatie is hierbij het sleutelwoord. Een vrijwilliger moet zich betrokken voelen/weten.

Gebruikt/misbruikt

Vrijwilligers maken vaak bewust de keuze om hun talenten in te zetten en voelen goed aan of ze gewaardeerd worden om wat ze doen, of dat het enkel een opluchting is dat ze aanwezig zijn en de werklast zo wordt verlicht. Waardering voor de talenten die iemand heeft en voor de persoon die hij is, bepaalt vaak mede of iemand langdurig verbonden zal blijven. Het is belangrijk dat vrijwilligers steeds weer te horen krijgen dat wat zij doen er toe doet.
Maak van waardering prioriteit. Laat iedere keer weer weten: ik vind het fijn dat je er bent. Waardering kan ook blijken uit vragen die je stelt. Vraag eens aan vrijwilligers hoe het met hen persoonlijk gaat, hoe loopt het vrijwilligerswerk, zijn er nog vragen of zaken waar hulp of ondersteuning bij nodig is.

Afzondering

Niemand vindt het leuk om helemaal alleen te staan, ook een vrijwilliger niet. Wanneer je je alleen voelt staan in je werk vind je het werk op den duur niet meer leuk. Als een vrijwilliger dat stadium eenmaal heeft bereikt is stoppen de volgende stap. Relaties zijn de sleutel tot het creëren van een geest van eendracht. Deze eendracht maakt dat een vrijwilliger zich deel voelt van een groter geheel. Vrijwilligers willen gekend worden door anderen en door de leiders. Creëer relaties door interesse te tonen in elkaar en oog te hebben voor elkaars wel en wee. Verbondenheid creëren kan onder andere door vrijwilligersavonden te organiseren en nieuwsbrieven te verspreiden. Laat in deze nieuwsbrieven ook vrijwilligers zelf hun ervaringen delen.

Trauma's

Een groot deel van de vluchtelingen heeft traumatische ervaringen opgedaan in het land van herkomst, tijdens hun vlucht en soms ook in Nederland. Als vrijwilliger kun je met deze trauma's

te maken krijgen en kunnen deze trauma's uiteindelijk ook jouw leven gaan beïnvloeden. Het is belangrijk daar bedacht op te zijn, dit eerlijk onder ogen te zien en te herkennen bij jezelf of bij anderen. Het is belangrijk om goed voor jezelf te zorgen om zo te voorkomen dat je het contact met vluchtelingen (tijdelijk) moet opgeven omdat het je teveel wordt. Ook is het belangrijk hier met elkaar over te blijven spreken. Dit kan door middel van intervisie in groepjes of door koppels te vormen die elkaar in het oog houden, samen bidden en met elkaar overleggen waar ze tegenaan lopen in het werk.

Tijd

Een laatste valkuil bij het werven van vrijwilligers is dat bij voorbaat bepaalde verwachtingen worden uitgesproken als het gaat om de tijd die iemand in het werk steekt. De kans op geslaagde werving en behoud van vrijwilligers is groter wanneer je vrijwilligers zelf laat aangeven wanneer en hoe vaak zij beschikbaar zijn. De kans is groot dat je over meer vrijwilligers beschikt waardoor het werk met elkaar gedragen kan worden en niet op de schouders van een enkeling rust. Een tip hierbij is nog dat het voor vrijwilligers prettig als ze weten waar ze aan toe zijn, baken taken daarom af. Dit maakt dat de taak overzichtelijk blijft.

TOT SLOT

Zowel voor bestaande activiteiten als voor het opstarten van nieuwe activiteiten is het belangrijk om een concreet plan te hebben. Dit plan omvat een heldere visie, een doelstelling en wat je nodig hebt om deze doelstelling te behalen. Stichting Gave heeft de deskundigheid in huis om je hierin op weg te helpen en de ondersteuning te bieden die je nodig hebt. Dit kan door contact op te nemen met stichting Gave.
Het team van Gave staat voor je klaar om je op weg te helpen en te ondersteunen. Gave heeft veel contacten door het hele land en kan jou in contact brengen met andere christenen in jouw woonplaats. Kijk voor meer informatie en aanmelden op de website van Gave.
Je kunt ook gebruik maken van de uitgebreide websitebibliotheek van Gave. Daar vind je veel bruikbare kennis en informatie.

BRONVERMELDING

Hybels, Bill (2005). *Vrijwilligers mobiliseren.* Hoornaar, Gideon.

Miller, Sue (2004). *Kerk voor kids.* Willow Creek Association.

COLOFON

AUTEUR

Heidy Vink, veldwerker
Team kennis

Versie 1.0, 21-09-2020

Dit document is alleen voor eigen gebruik en hiervoor gratis beschikbaar via de digitale bibliotheek van Gave op www.gave.nl. Op dit document is de Auteurswet van toepassing, dat betekent dat u zonder schriftelijke toestemming dit document niet verder mag verspreiden, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Gave.

OVER GAVE

Stichting Gave verlangt ernaar dat de vluchtelingen die naar ons land komen, worden gezien en geliefd. Gave is een interkerkelijke organisatie, die kerken en christenen bewust maakt van de bijbelse roeping om vluchtelingen gastvrij te ontvangen. Gave inspireert, traint en ondersteunt vrijwilligers om contacten op te bouwen en Gods liefde te delen.

Stichting Gave

Marie Curiestraat 35
3846 BW Harderwijk
T 0341 - 460 328
www.gave.nl | servicedesk@gave.nl
IBAN NL85 INGB 0006 9900 56